

LOSONCZY ATTILA

Egy szülőház érdekességei

Első „találkozásaim” József Attilával gyermekkoromban történt, az Altató és a Csozogi, az öreg suszter révén. A műveit olvasva mindvégig olyan érzésem volt, mintha egy élő ember szólna hozzám. Habár ez az érzés a későbbiekben is megmaradt, József Attila igazi megértése és átértékelése számomra 2002 szeptemberével jött el, mikor is megkezdtem népművelői tevékenységemet a ferencvárosi Gát utca 3-ban, a szülőházban kialakított Emlékhelyen. Itt sikerült a látogatókkal együtt újra „felfedeznem” József Attilát.

1964. április 11-én nyitották meg az Emlékszobát, a Petőfi Irodalmi Múzeum által létrehozott állandó kiállítást, abban a 33 négyzetméteres lakásban, ahol József Attila született. A megnyitót Kassák Lajos és dr. Bojtor György, a IX. kerületi Tanács VB. elnöke tartotta. A kezdetleges installációkkal kialakított tárlatot 1975-ben újította fel a Petőfi Irodalmi Múzeum és a költő születésének 70. évfordulóján, április 11-én adták át. Az ünnepségen Juhász Ferenc költő és Major Tamás színművész szerepelt.

A kiállító hely újabb felújítására 1995-ben került sor, amikor József Attila születésének 90. évfordulóját ünnepeltük. 1995. április 11-én Faludy György költő tartott megemlékezést több száz érdeklődő előtt.

A legutóbbi felújítás, valamint a kiállítás kibővítése 2002. április 11-én, az Olvasás Éve alkalmából történt. Az új kiállítást Rockenbauer Zoltán kulturális miniszter nyitotta meg ünnepi beszédével, Bán János színművész szavalt.

Az Emlékszoba a Ferencvárosi Művelődési Központ társintézménye. Felügyeletét 1992-től 1998-ig Baráth László, 1998-tól Gönczi Ambrus, mint

a Ferencvárosi Helytörténeti Gyűjtemény vezetője végzi. A kiállítóhely egész évben várja az érdeklődőket, akik évente két-, háromezren vannak.

A hagyományos ápr. 11-i koszorúzás mellett immár József Attila halálának napjáról is megemlékezünk. Ezt az ünnepet Gyertyagyújtásnak neveztük el, s elsőként 2002. december 3-án, a költő halálának 65. évfordulóján rendeztük meg, azóta minden évben megtartjuk.

2003-ban, a Költészet Napját követő héten 10 alkalommal szerveztünk rendhagyó irodalomórát az érettségiző ferencvárosi diákok számára, a Magyar Tanárok Egyesületének pedagógus előadóival.

2004. április 11. és május 11. között a Költészet Hava címmel rendezvénysorozatot indítottunk, melyben folytattuk az érettségire felkészítő, rendhagyó irodalomórákat a múzeumban. Ezen kívül vállaltuk a diákok-írók-diákköltők találkozájának szervezését, a Medáliák Kulturális Egyesülettel közösen, amely azonban a közelgő érettséginek betudhatóan érdeklődés hiányában elmaradt.

Célunk József Attila életművének, költészetének és nem utolsósorban korának minél szélesebb körben való megismertetése, az érdeklődés felkeltése az irodalom, a magyar irodalom iránt. Programjainkkal segítséget szeretnénk nyújtani az iskolai oktatásnak, a diákok körében egy olyan életformát kívánunk kialakítani, amelybe beletartozik a rendszeres művelődés, nem utolsósorban a múzeumlátogatás.

A centenáriumi év alkalmából egy országos vetélkedősorozatot hirdettünk, általános- és középiskolás diákok számára. A szervezésben és a lebonyolításban partnereink voltak a József Attila Társaság, a Magyar tanárok Egyesülete, az Angyalföldi József Attila Művelődési Központ és a IX. kerületi Medáliák Kulturális Egyesület. A vetélkedő feladatai kivétel nélkül József Attila életművéhez és korához kapcsolódnak, a kategóriákat iskolatípusonként és korcsoportonként alakítottuk ki. A „hagyományosnak” mondható tanulmányíró és szavalóversenyek mellett képzőművészeti, zenei pályázatot is hirdettünk, még több lehetőséget adva a diákoknak képességeik kibontakoztatására.

A tanulmányíró, illetve a zenei vetélkedők döntőinek a Ferencvárosi Művelődési Központ adott otthont. Ezt a programsorozatot néhány éven belül megismételni szándékozunk.

További terveink szerint négy nyelvre fordítjuk (angol, német, francia, spanyol) a kiállítás számítógépes adatbázisában található József Attila-

életrajzot, és egy interaktív, audiovizuális DVD-t bocsátunk forgalomba, amely az életrajzi dokumentumokon, fotókon kívül dokumentum-filmrészleteket, animációkat, verseket tartalmazna.

Idén, a centenáriumi évben kiemelkedő feladatunk tudatosítani a nagyközönséggel, hogy Ferencváros, a magyar kulturális élet egyik fellegvára (lásd: Művészetek Palotája, Nemzeti Színház) volt József Attila életének kiindulópontja. Emlékhelye három kiállító teremből áll; az első kettő József Attila életrajzát vonultatja fel családi portrék bemutatásával, valamint részletek olvashatók a *Curriculum Vitae*-ből. A harmadik terem a költő műveit mutatja be megjelenési sorrendben, a pályatársak és szerelmek arcképcsarnoka mellett.

A fali fejhallgatókban a legismertebb versek hangzanak el, Bán János előadásában. Ezen kívül a látogatók rendelkezésére áll egy számítógépes adatbázis, amely a legfontosabb életrajzi dátumokon kívül helytörténeti részt is tartalmaz. Ennek az értékes fotó- és szöveganyagnak a segítségével feltárul előttünk a XIX. század végi Ferencváros mindennapi élete, nevezetességei. Az adatállomány különlegessége, hogy jelentős részét másutt nem publikálták.

A kiállítás legfőbb értékét abban látom, hogy a lehető legteljesebb képet próbálja adni József Attiláról, nem hangsúlyozva ki túlzottan a költő „osztályharcos”, vagy a rendszerváltás után köztudatba került „komor-tragikus” mivoltát.

Összességében elmondható, hogy a látogatók elégedettek a tárlat anyagával, az érdeklődés továbbra is komolyan mondható, minden korosztály részéről. A József Attila-életmű a magyar irodalom olyan gyöngyszeme, amely képes hidat képezni különböző világnézetű emberek között.